

METODIKA APLIKÁCIE REŠTRUKTURALIZÁCIE PODNIKOV RIADENEJ SÚDOM V PRAXI

Jozef MIHOK¹
Jaroslava KÁDÁROVÁ²

SUMMARY:

This article describes the process of restructuralization and there is designed the methodology of application of judicial restructuring in practice. The process of restructuralization is divided into three phases and eight basic steps. The schedule of restructuralization was designed according to the act, which governs the restructuring.

ÚVOD

V súčasnosti platná právna úprava umožňuje riešiť úpadok podniku, ktorý je zavinený predĺžením alebo platobnou neschopnosťou, formou súdnej reštrukturalizácie alebo konkurzom [4], ktoré sú upravené Zákonom 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii [9] v znení platnej právnej úpravy.

1. SÚDNA REŠTRUKTURALIZÁCIA V PRAXI

V príspevku analyzujeme súdnu reštrukturalizáciu prebiehajúcu na Slovensku za obdobie rokov 2006-2009, nakoľko súhrne údaje za rok 2010 nie sú, v čase prípravy príspevku, ešte k dispozícii. V priebehu štyroch rokov, počas ktorých sa využíva inštitút súdnej reštrukturalizácie, bolo celkovo podaných 121 návrhov na začatie reštrukturalizačného konania (tabuľka 1). V porovnaní s počtom stratových podnikov v jednotlivých rokoch ide o zanedbateľný počet [3]. Napriek tomu, že strata je rozdielom medzi výnosmi a nákladmi podniku a peňažné toky závisia od príjmov a výdavkov podniku, je možné predpokladať, že stratové podniky majú aj problémy s likviditou a teda sú v predĺžení alebo sú platobne neschopné.

Zákon o konkurze a reštrukturalizácii ukladá osobám, ktoré sú povinné viesť účtovníctvo, povinnosť monitorovať stav svojho majetku a

vývoj finančnej situácie tak, aby mohli včas zistiť hrozbu úpadku a prijať účinné opatrenie na jeho odvrátenie. Ustanovenie má len deklaratórnu povahu, pretože jeho vynútiteľnosť neprichádza do úvahy [1],[7].

Od začatia využívania inštitútu súdnej reštrukturalizácie boli podané výlučne dlžnícke návrhy na povolenie reštrukturalizácie. Možnosť iniciovať reštrukturalizačné konanie využívajú doposiaľ výlučne samotní dlžníci. Nevyužívanie tohto inštitútu zo strany veriteľov, do značnej miery oslabuje ich postavenie v následnom konaní. Postupne dochádza k podávaniu návrhov na povolenie reštrukturalizácie aj voči fyzickým osobám – podnikateľom, aj keď ich počet je nízky.

Začatím reštrukturalizačného konania súd skúma, či sú splnené podmienky pre povolenie reštrukturalizácie. Ak tieto podmienky nie sú splnené, resp. vyskytnú sa skutočnosti právnej alebo faktickej povahy, ktoré nedovoľujú povoliť reštrukturalizáciu, súd reštrukturalizačné konanie zastaví. Zo štatistiky [10] jednoznačne vyplýva, že príprave súdnej reštrukturalizácie je venovaná pozornosť, nakoľko nedochádza vo významnej miere k zastavovaniu súdneho konania.

Práve v kalendárnom roku 2009 bolo podaných najviac návrhov na začatie konania. Toto obdobie dominuje v počte návrhov, ukončených a prebiehajúcich alebo

¹ Jozef Mihok, Dr.h.c. prof. Ing. PhD., Strojnícka fakulta, Katedra manažmentu a ekonomiky, Technická univerzita v Košiciach, Némcovej 32, 042 00 Košice, e-mail: Jozef.Mihok@tuke.sk

² Jaroslava Kádárová, doc. Ing. PhD., Strojnícka fakulta, Katedra manažmentu a ekonomiky, Technická univerzita v Košiciach, Némcovej 32, 042 00 Košice, e-mail: Jaroslava.Vidova@tuke.sk

zastavených konaní. Z uvedeného vyplýva že prvé tri roky obdobia bol tento inštitút využívaný len minimálne. Rok 2009 predstavuje prelomové obdobie, kedy záujem o riešenie krízovej situácie prostredníctvom reštrukturalizačného konania vzrástol

niekoľkonásobne, čo mohlo byť spôsobené v dôsledku hospodárskej krízy [4]. Zvýšený počet podnikov, ktoré sa dostali do krízovej situácie vyvolal u manažérov dopyt po alternatívnych riešeniach a tým rapidne stúpol počet návrhov práve v tomto roku.

Tab. 1

Počet reštrukturalizačných konaní v Slovenskej republike v rokoch 2006 – 2009 [10]

Rok		2006	2007	2008	2009
Návrhy na povolenie reštrukturalizácie	Nevybavené návrhy k 1.1.	0	3	2	4
	Došlé návrhy v danom roku	10	9	15	78
	Spolu	10	12	17	82
	Vybavené návrhy v danom roku	8	10	13	74
	Nevybavené návrhy k 31.12.	2	2	4	8
Štruktúra navrhovateľov	Dlžník	10	9	15	78
	Veriteľ	0	0	0	0
	Iný subjekt	0	0	0	0
Charakteristika dlžníka	Fyzická osoba	0	1	2	5
	Právnická osoba	10	8	13	73
Spôsob vybavenia návrhu	Odmietnuté	2	1	0	3
	Začatie reštrukturalizačného konania	5	8	11	68
	Inak	1	1	2	3
Zastavenie reštrukturalizačného konania	Späť vzatie návrhu	0	0	0	1
	Nedostatok posudku	0	0	0	0
	Nesplnenie podmienok podľa § 116 ods.2	1	1	0	2
	Vyhlásenie konkurzu (§ 117)	0	1	1	9
	Podľa § 131	0	0	1	0
	Iný dôvod	1	0	0	1
	Zastavené konania spolu	2	2	4	12
Prebiehajúce, povolené a skončené reštrukturalizácie	Prebiehajúce reštrukturalizácie (spolu)	1	9	7	45
	Povolené reštrukturalizácie	2	8	10	58
	Skončené reštrukturalizácie	1	2	11	15
Reštrukturalizačný plán	Schválený	0	2	4	3
	Zamietnutý	0	0	0	0
	Potvrdený	1	1	8	12

Návrh na začatie reštrukturalizačného konania sa podáva na príslušnom okresnom súde. Prehľad reštrukturalizačných konaní podľa okresných súdov je zaznamenaný v tabuľke 2.

Z porovnania je zrejmé, že najviac konaní prebehlo počas hodnoteného obdobia v Trenčianskom kraji, celkovo 37 návrhov. Na druhom mieste nasleduje Banskobystrický kraj s počtom 28 návrhov a nakoniec Bratislavský kraj v počte 15 návrhov. Naopak najmenej bolo podaných návrhov v Trnavskom kraji, iba 2 návrhy a Košickom kraji – 5 návrhov. Vo

všetkých krajoch bolo celkovo 19 konaní zastavených z rôznych dôvodov.

2. METODIKA APLIKÁCIE SÚDNEJ REŠTRUKTURALIZÁCIE V PRAXI

Súdna reštrukturalizácia je prípustná len na riešenie úpadku alebo hroziaceho úpadku podnikateľa, ktorého podnik je v prevádzke [9]. Úprava reštrukturalizácie predstavuje prísne formalizovaný a pre dlžníka značne obmedzujúci a náročný postup, vyžadujúci aktívny a odborný prístup veriteľov [7].

Reštrukturalizácia je prípustná len vtedy, ak možno očakávať lepšie uspokojenie veriteľov ako v konkurze. Úspešnosť reštrukturalizácie závisí od toho, či sa konanie začne včas.

Návrh na povolenie reštrukturalizácie sa podáva na príslušnom okresnom súde.

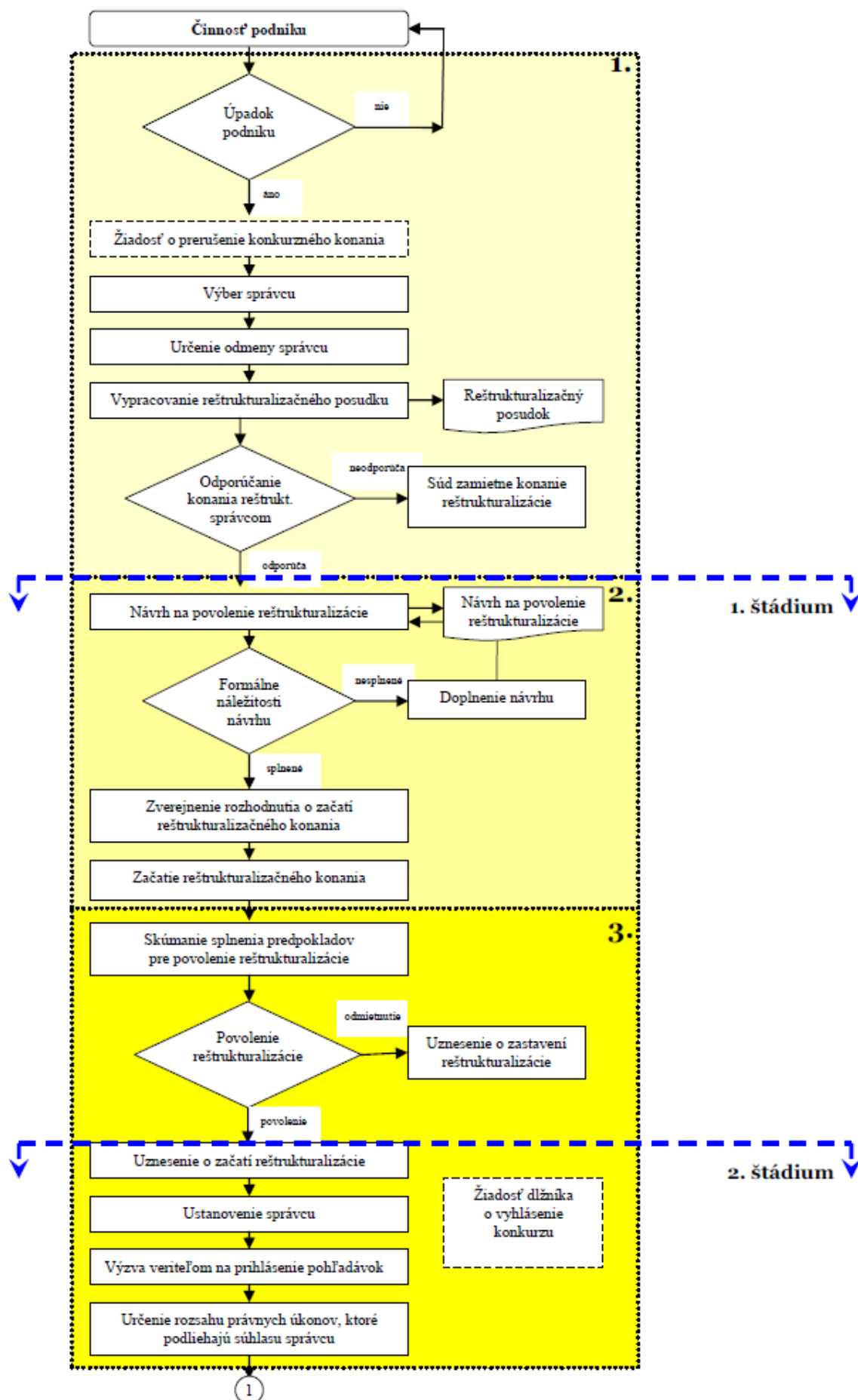
O začatí reštrukturalizačného konania súd vydá uznesenie, ktoré bezodkladne zverejní v Obchodnom vestníku. Zverejnením uznesenia v Obchodnom vestníku sa začína reštrukturalizačné konanie.

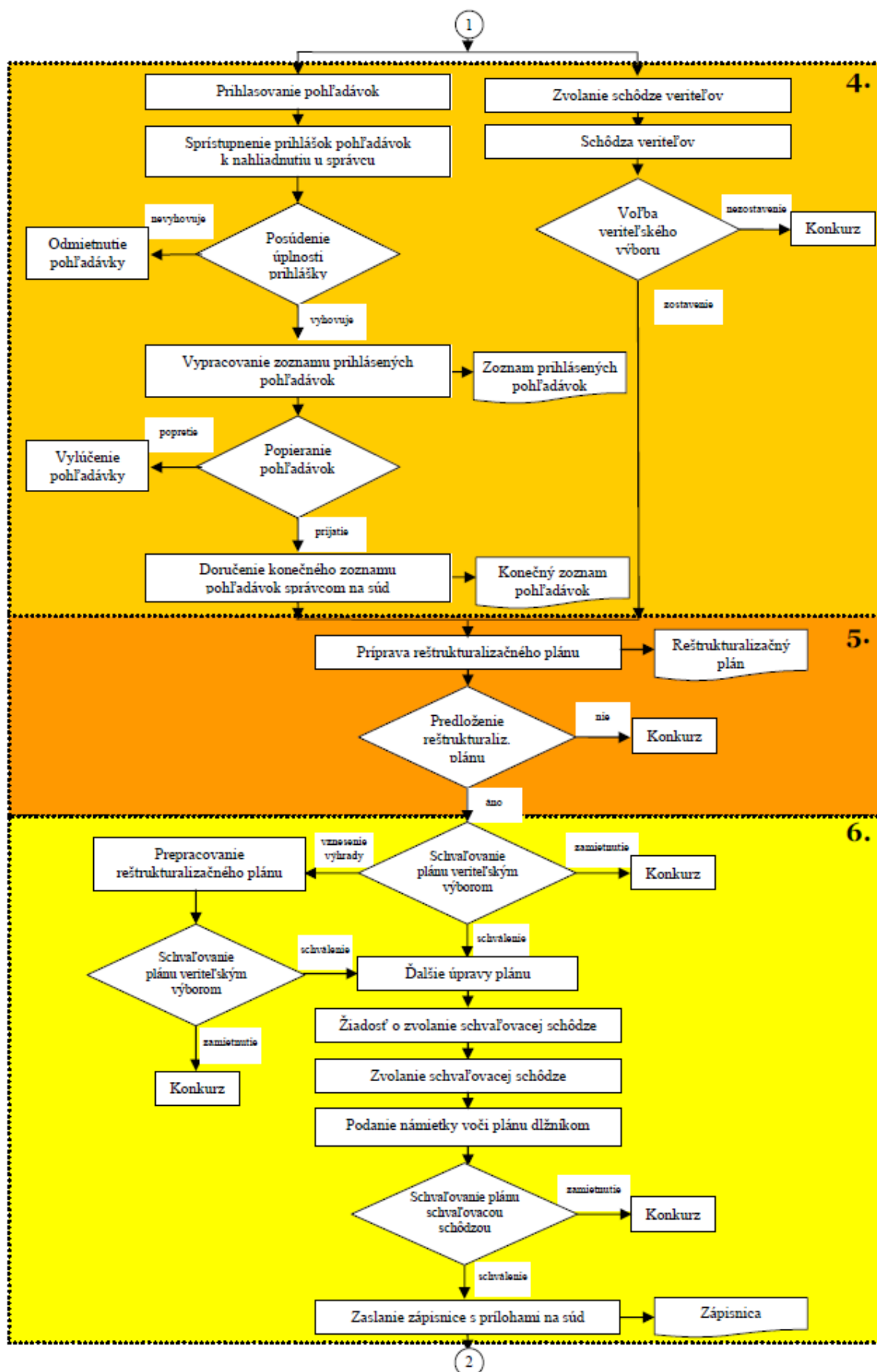
Tab. 2 Prehľad reštrukturalizačných konaní podľa jednotlivých Okresných súdov v Slovenskej republike v rokoch 2006 až 2009 [10]

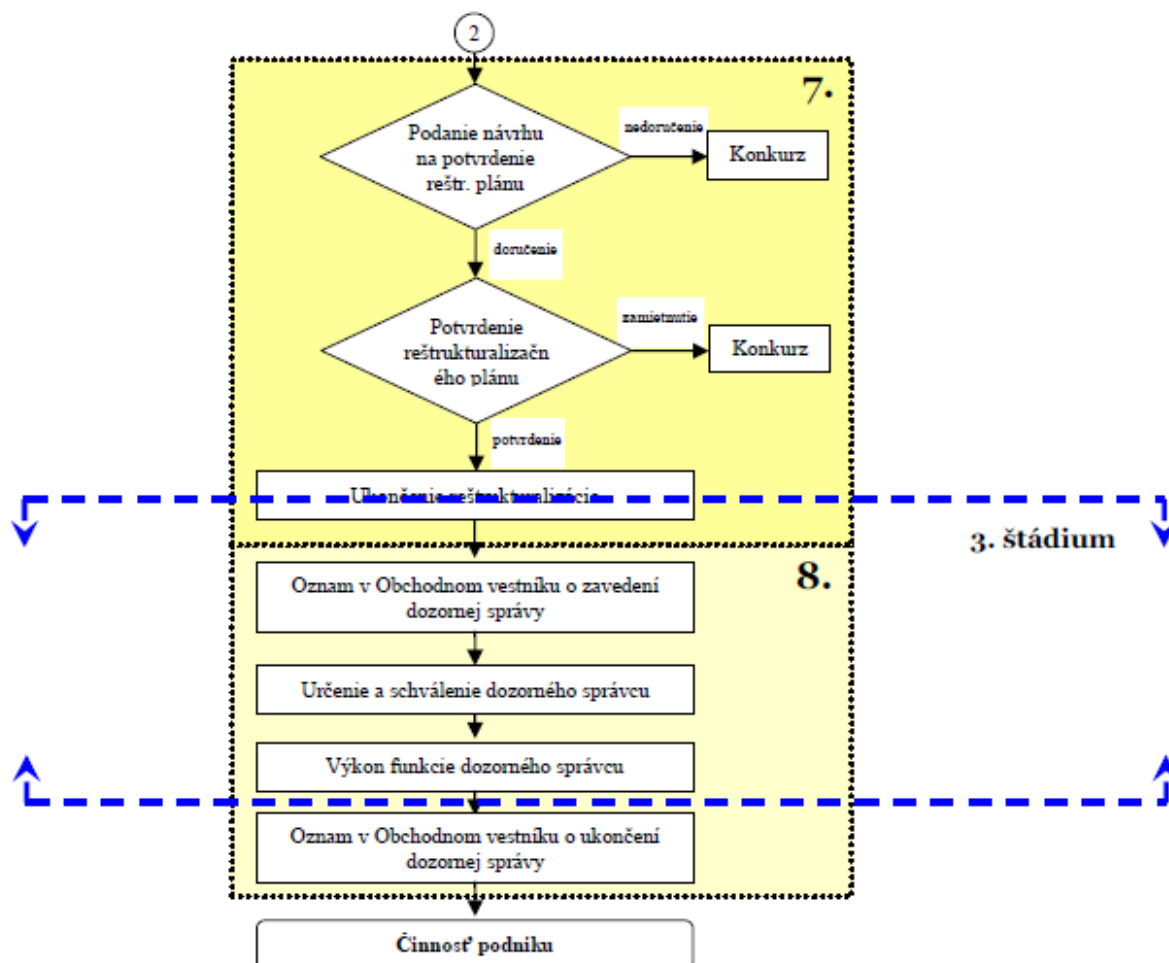
Okresný súd		BA I	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE I	SR spolu
Návrhy na povolenie reštrukturalizácie	Nevybavené návrhy k 1.1.	1	0	4	1	0	2	1	0	9
	Došlé návrhy v danom roku	14	2	33	8	12	26	12	5	112
	Spolu	15	2	37	9	12	28	13	5	121
Štruktúra navrhovateľov	Dlžník	14	2	33	8	12	26	12	5	103
	Veriteľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Iný subjekt	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Charakteristika dlžníka	Fyzická osoba	0	0	7	0	0	1	0	0	8
	Právnická osoba	14	2	26	8	12	25	12	5	104
Spôsob vybavenia návrhu	Odmietnuté	2	0	1	1	0	0	1	1	6
	Začatie reštrukturalizačného konania	10	2	32	4	10	23	11	0	92
	Inak	1	0	2	0	2	2	0	0	7
Zastavenie reštrukturalizačného konania	Späť vzatie návrhu	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	Nedostatok posudku	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Nesplnenie podmienok podľa § 116 ods.2	0	0	2	2	0	0	0	0	4
	Vyhlásenie konkurzu (§ 117)	3	1	2	0	0	5	0	0	11
	Podľa § 131	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	Iný dôvod	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	Zastavené konania spolu	3	1	4	3	1	5	1	1	19
Stav reštrukturalizácie	Prebiehajúce reštrukturalizácie (spolu)	4	1	20	2	9	14	10	2	62
	Povolené reštrukturalizácie	3	2	27	4	9	20	10	3	82
	Skončené reštrukturalizácie	1	1	10	2	2	10	2	1	29
Reštrukturalizačný plán	Schválený	1	1	4	1	1	1	0	0	9
	Zamietnutý	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Potvrdený	1	0	9	1	1	7	0	1	20

Účastníkmi reštrukturalizačného konania sú dlžník, navrhovateľ a veritelia [7]. Ak dlžníkovi hrozí úpadok, alebo je v úpadku, môže poveriť správcu vypracovaním **reštrukturalizačného posudku** na účely zistenia, či sú splnené predpoklady na jeho reštrukturalizáciu. Správca pri príprave posudku zisťuje finančnú

situáciu a obchodnú situáciu dlžníka a podľa týchto zistení vo vypracovanom posudku odporučí, alebo neodporučí reštrukturalizáciu dlžníka. Ak správca reštrukturalizáciu dlžníka odporučí, v posudku navrhne aj možný spôsob jej uskutočnenia.

Obr. 1 Navrhnutý postup reštrukturalizačného konania [5]

Zákon o konkurze a reštrukturalizácii [9] explicitne rozlišuje **tri štádiá reštrukturalizačného konania**:

1. od podania návrhu na reštrukturalizáciu do začatia reštrukturalizačného konania,
2. od začatia reštrukturalizačného konania do začatia reštrukturalizácie,
3. od začatia reštrukturalizácie do jej skončenia.

Pre potreby podnikovej praxe je potrebné jednotlivé štádiá podrobnejšie členiť do jednotlivých fáz a krokov, ktoré na seba plynule nadväzujú. Navrhnutý model súdnej reštrukturalizácie pozostáva z nasledujúcich **fáz reštrukturalizačného konania** [5]:

1. Vypracovanie reštrukturalizačného posudku,
2. Posudzovanie návrhu na povolenie reštrukturalizácie,
3. Povoľovanie reštrukturalizácie,
4. Zisťovanie veriteľov dlžníka,
5. Príprava reštrukturalizačného plánu,
6. Schvaľovanie reštrukturalizačného plánu,

7. Potvrdzovanie reštrukturalizačného plánu súdom,
8. Zasadnutie dozornej rady.

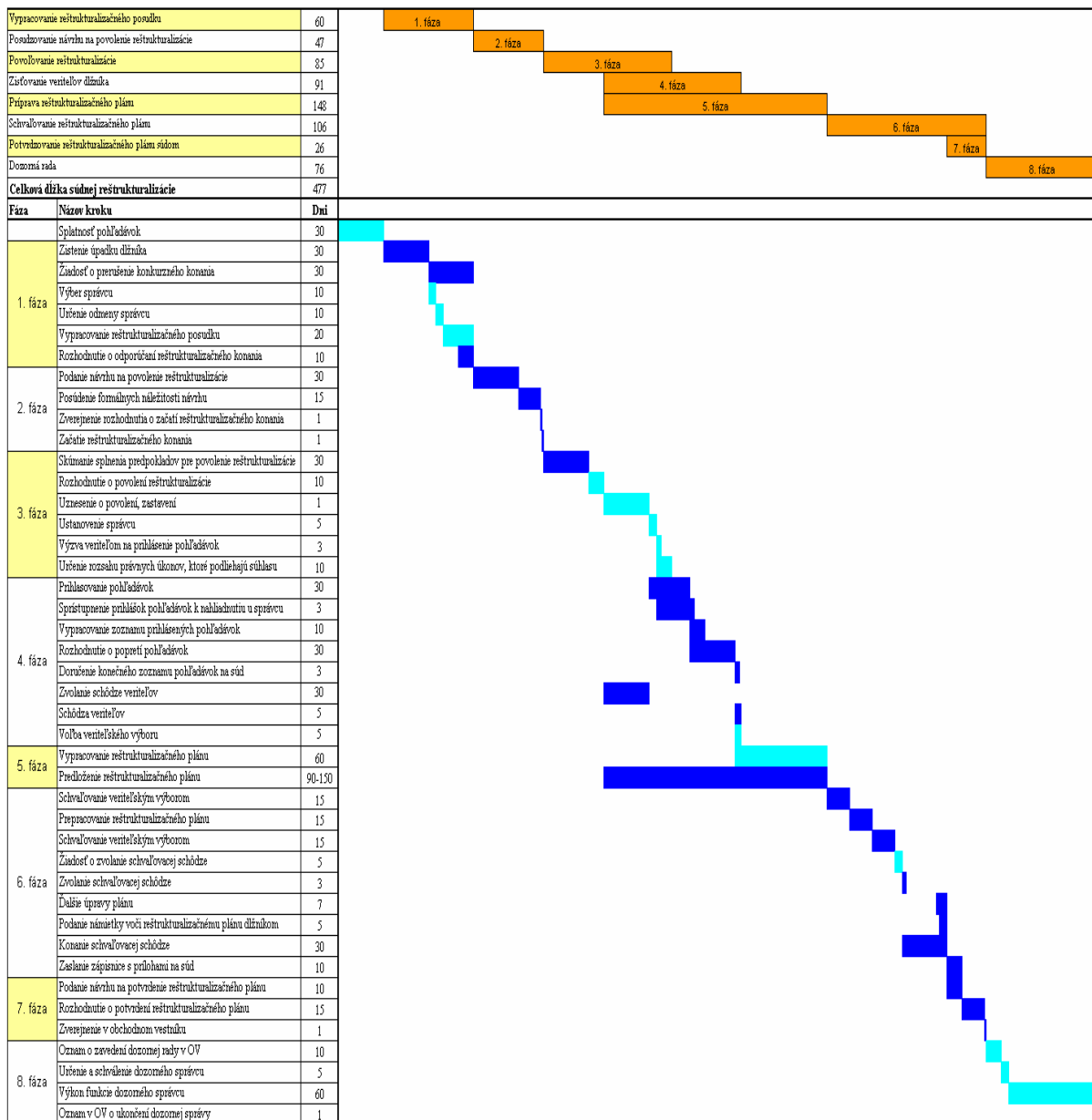
Jednotlivé kroky v rámci navrhnutých fáz reštrukturalizačného konania sú uvedené na obrázku 1, ktorý predstavuje vývojový diagram s uvedením postupnosti a previazanosti jednotlivých krokov, fáz a štádií reštrukturalizačného konania.

Priebeh súdnej reštrukturalizácie je ovplyvňovaný mnohými aspektmi a splnením požiadaviek, ktoré ukladá zákon. Pri nesplnení jednotných ustanovení zákona, dochádza k zastaveniu reštrukturalizačného konania, resp. reštrukturalizačné konanie sa nezačne, a je vyhlásený konkurz na dlžníka.

Zákon o konkurze a reštrukturalizácii ustanovuje pre vybrané úkony v rámci súdnej reštrukturalizácie doby, ktoré musia byť dodržané. Tieto termíny pre jednotlivé úkony limitujú časový priebeh a celkový čas súdnej

reštrukturalizácie. V nasledujúcom harmonograme (obrázok 2) sú zobrazené časy trvania jednotlivých krokov súdnej reštrukturalizácie a ich vzájomná nadväznosť. Celkový čas súdnej reštrukturalizácie, pri dodržaní zákonom určených časových intervalov jednotlivých krokov, je maximálne 477 dní. Dĺžka trvania jednotlivých fáz súdnej

reštrukturalizácie je uvedená v harmonograme na obrázku 2. Ak dôjde ku skráteniu dĺžky trvania jednotlivých krokov, môže byť priebeh súdnej reštrukturalizácie podstatne kratší. Podľa doteraz úspešne zvládnutých súdnych reštrukturalizácií je čas trvania súdnej reštrukturalizácie približne 200 dní.

Obr. 2 Harmonogram súdnej reštrukturalizácie [5]

Ak všetci účastníci dodržia zákonom stanovené doby trvania jednotlivých krokov súdnej reštrukturalizácie, dochádza k prekryvaniu jednotlivých krokov, ale aj fáz súdnej reštrukturalizácie. Najväčšia anomália vzniká pri čase na vypracovanie plánu súdnej

reštrukturalizácie, kedy pri dodržaní maximálnych časov jednotlivých krokov, núti dĺžnika nevyhnutne požiadať o predĺženie času na podanie návrhu reštrukturalizačného plánu. Výsledkom niektorých úkonov v procese súdnej reštrukturalizácie, ktoré sú zákonom

o konkurze a reštrukturalizácii požadované, sú písomné výstupy (obrázok 2), ktorými sú [6]:

- reštrukturalizačný posudok,
- zoznam prihlásených pohľadávok,
- konečný zoznam pohľadávok,
- reštrukturalizačný plán,
- zápisnica z konania schvaľovacej schôdze pri schvaľovaní reštrukturalizačného plánu.

ZÁVER

Reštrukturalizácia riadená súdom predstavuje spôsob, akým je možné vysporiadať záväzky voči veriteľom bez nutnosti likvidácie podniku, pri zachovaní výroby, zamestnanosti a možnosti po splatení pohľadávok ďalej vytvárať zisk [6]. Tak isto je nutné zdôrazniť, že táto možnosť je poskytovaná len podnikom vykonávajúcim podnikateľskú činnosť. Reštrukturalizácia ako spôsob riešenia úpadku je prakticky jednou z posledných možností

podnikov ako predísť ukončeniu podnikateľskej činnosti.

Akýkoľvek neúspech, omyl, zlyhanie či nesplnenie podmienok reštrukturalizácie vedie k poslednému kroku, ktorým je vyhlásenie konkurzu na majetok podniku a následné ukončenie činností [2]. Súdna reštrukturalizácia poskytuje výhody, tak pre dlžníka, ako pre veriteľov, nakoľko sa predpokladá možnosť vyššieho uspokojenia pohľadávok ako pri konkurznom konaní. Rovnako dôležitý je fakt, že počas celého procesu reštrukturalizácie je dlžník, a tak isto celý jeho majetok, pod súdnou ochranou, a veritelia sú povinní postupovať podľa zákonom presne stanovených krokov. Táto ochrana pred veriteľmi je kľúčová pre úspešné ukončenie konania a dostatočné uspokojenie pohľadávok.

LITERATÚRA

- [1] KÁDÁROVÁ, J. - VIDA, M. - KÁDÁR, G.: *Regulácia reštrukturalizácie z makroekonomickej úrovne*. In: Transfer inovácií, TU v Košiciach, Košice 11/2008, s. 102-106. ISSN 1337-7094.
- [2] KÁDÁROVÁ, J.: *Principles of Business Crisis Management*. In: 16. International Scientific -Technical Conference „trans & MOTAUTO '09“, Volume 3 LOGISTICS AND ECOLOGY. Reliability and safety, Scientific-technical union of mechanical engineering, Bulgaria Sofia 2009, ISSN 1313-5031, s. 23-25.
- [3] KÁDÁROVÁ, J.: *Business crisis*. In: Globalization and Crises in Modern Economy, Litva 2010, s. 66-91. ISBN 978-9955-18-507-9.
- [4] KÁDÁROVÁ, J.: *Contemporary Business Crisis*. In: Annals of Faculty Engineering Hunedoara – International journal of engineering, Fascicule 3, Tome VIII/2010, (CD edition), s. 65-67. ISSN: 1584-2673.
- [5] KÁDÁROVÁ, J.: *Inovačné, reštrukturalizačné a záchranné metódy pre udržanie a rast konkurencieschopnosti podnikov*. Autoreferát habilitačnej práce. SJF, TU v Košiciach, Košice 2010. ISBN 978-80-553-0308-6.
- [6] MIHOK, J. - VIDOVÁ, J.: *Metódy riešenia krízových situácií v podniku..* In: Manažment priemyselných podnikov, roč. III., č. 3/2006, Zvolen 2006, s. 58-63. ISSN 1336-5592.
- [7] MIHOK, J. – VIDOVÁ, J.: *Riadenie podniku v kríze*. SJF TU v Košiciach, Košice 2006, s. 246. ISBN 80-8073-533-6.
- [8] Vyhláška MS SR č. 665/2005 Z. z, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- [9] Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii.
- [10] <http://www.justice.gov.sk>